

การถ่ายภาพจิตรกรรมขนาดใหญ่หรือภาพโปสเตอร์

จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานถ่ายภาพมาเป็นระยะเวลานานพอควร คำถามหนึ่งที่พบบ่อยครั้งจากผู้ขอรับบริการ คือ ช่างภาพมีวิธีการถ่ายภาพขนาดใหญ่อย่างไร? ผวนอกกับเมื่อผลงานการถ่ายรูปภาพหนังสือ “นิทรรศการศิลปกรรมงานสะสมของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย AN ART EXHIBITON OF ART COLLECTION OF CHULALONGKORN UNIVERSITY” 26 มีนาคม – 25 เมษายน 2538 เป็นที่เผยแพร่คำถามและคำขอร้องให้ช่วยถ่ายภาพผลงานศิลปะขนาดใหญ่ รวมทั้งคำถามที่ว่า จะถ่ายทำภาพขนาดใหญ่ได้อย่างไร ถ่ายยากไหม มีวิธีการขั้นตอนการถ่ายอย่างไร เพื่อที่จะนำไปใช้ในงานสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น สูจิบัตร, โปสเตอร์, Postcard, etc. เริ่มมีมากและบ่อยครั้งขึ้น ผู้เขียนจึงตระหนักได้ว่า ความรู้อันเป็น tacit knowledge ซึ่งสั่งสมจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์และการทดลองปฏิบัติด้วยตัวแปรต่างๆ เป็นสิ่งควรค่าแก่การถ่ายทอดเป็น explicit knowledge หรือ lessons learned เพื่อให้เป็นการร่วมสร้างองค์ความรู้ในงานถ่ายภาพต่อไป เหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของบทความเรื่อง “การถ่ายภาพจิตรกรรมขนาดใหญ่หรือภาพโปสเตอร์” นี้ โดยจะแสดงวิธีการทำงานพร้อมภาพประกอบ เลือกแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและกระบวนการทำงาน การถ่ายภาพผลงานศิลปะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในสื่อสิ่งพิมพ์

การถ่ายภาพผลงานศิลปะนั้น หาใช่สิ่งที่สามารถสร้างสรรค์ได้โดยปราศจากความรู้ความเข้าใจทางด้านศิลปะ หรือความเชี่ยวชาญในเทคนิคการถ่ายภาพ การถ่ายภาพผลงานศิลปะ คือการบันทึกภาพผลงานศิลปะจากผลงานจริง เพื่อนำมาใช้ในการงานต่างๆ การถ่ายภาพหรือการจัดองค์ประกอบของภาพเป็นสิ่งที่ผู้ถ่ายจะต้องทราบว่าจะอะไรคือสิ่งที่ควรนำเสนอหรือเป็นส่วนที่สำคัญในการจะนำไปใช้ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล (Documentary) หรือการนำไปใช้ในการนำเสนอแบบต่างๆ

อย่างไรก็ดี การถ่ายภาพผลงานศิลปะในปัจจุบันมีวิธีการหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพจากสถานที่จริง และการนำเข้ามาถ่ายใน studio ซึ่งในที่นี้ ผู้เขียนขอแนะนำความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนการถ่ายภาพใน studio การถ่ายภาพผลงานศิลปะใน studio นั้น ผู้ถ่ายสามารถจะจัดแสงหรือบังคับแสงบรรยากาศให้สมบูรณ์ได้มากกว่า เนื่องจากผลงานศิลปะแต่ละชิ้นนั้นมีจุดเด่น จุดด้อยที่แตกต่างกัน หรือมีจุดที่จะ

เน้นแตกต่างกันออกไป อีกปัจจัยหนึ่ง คือ การถ่ายภาพใน studio นั้นผู้ถ่ายภาพสามารถที่จะลดหรือเพิ่มจุดที่ต้องการหรือไม่ต้องการให้เกิดเงาในภาพนั้นๆ ได้ เพื่อให้ผู้ชมสามารถที่จะเห็นรายละเอียดได้ชัดเจนมากขึ้น

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการถ่ายภาพผลงานภาพพิมพ์ จิตรกรรมของ รศ. สัจญา วงศ์อร่าม สาขาศิลปะดนตรี นาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลงานและผลงานของอาจารย์ได้จัดแสดง ณ หอศิลป์วิทยนิทรรศน์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัจญา Saññā : Reinforcing imagination in the Art of Sanya Wong-Aram ระหว่างวันที่ 28 ส.ค. -11 ต.ค. 2551 เพื่อยกเป็นกรณีศึกษาในการถ่ายภาพผลงานศิลปะ สำหรับบุคคลที่สนใจสามารถนำไปปฏิบัติ หรือสามารถที่จะสร้างความเข้าใจในการถ่ายภาพได้

งานถ่ายภาพ ศูนย์โสตทัศนศึกษา สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งรับผิดชอบในการถ่ายภาพเพื่อทำผลงานนิทรรศการศิลปะครั้งนี้ ได้ประสานงานกับอาจารย์สีบแสง แสงวชิระภิบาล ผู้ช่วยหัวหน้าหอศิลป์วิทยนิทรรศน์และอาจารย์พิเศษ สาขาศิลปะดนตรี นาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขออนุญาตนำงานบางส่วนมาเผยแพร่ เพื่อสาธิตวิธีการถ่ายภาพ จากเจ้าของผลงาน ซึ่งขอขอบพระคุณทั้งสองท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้เขียนขอทำความเข้าใจกับทุกท่านก่อนด้วยหลักการต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานทางปฏิบัติอันพึงทราบดังนี้

1. หลักการเรื่องภาพ

1. หากภาพนั้นมีขนาดไม่ใหญ่นัก เช่น มีขนาด ไม่เกิน “8x10” ใช้แทนcopy stand ถ่ายโดยวิธีปกติ
2. หากภาพนั้นมีขนาดใหญ่มาก เช่น มีขนาด ใหญ่กว่า “8x10” ใช้แทนcopy stand ดัดแปลงหรือขนาดใหญ่พิเศษและถ่ายโดยวิธีปกติ
3. หากภาพนั้นมีขนาดใหญ่พิเศษ เช่นมีขนาด ใหญ่กว่า 1ม. x1.20ม. แนะนำให้ใช้ขาตั้งกล้องขนาดใหญ่พิเศษและถ่ายโดยวิธีปกติ
4. ใช้สายลั่นไกชัตเตอร์ทุกครั้ง

2. หลักการเรื่องการถ่ายภาพ

1. ต้องตั้งกล้องให้ขนานได้ฉากกับภาพที่จะถ่ายนั้นคือระนาบของภาพกับฟิล์มต้องขนานกัน ในที่นี้คือ cmos sensor และระดับ vertical และ horizon ต้องตรง
2. ให้แสงเข้าทางด้านซ้ายและขวาของภาพ 45 องศา แสงนั้นจะต้องเกลี่ยทั่วทั้งภาพ
3. ไฟนั้นต้องถูกต้อง ปัจจุบันกล้องดิจิทัล คือ การปรับไวท์บาลานซ์ (WB White Balance) ให้ถูกต้อง ดังนั้นต้องหา Light source มาใส่ในภาพให้ถูกตามค่าที่ตั้ง WB ด้วยปกติการถ่ายภาพในแสงแดดให้ผลดี ได้ texture คิดกันว่า สีในภาพนุ่มนวลดีกว่าใช้ไฟมาก แต่บางครั้ง เราไม่สามารถรอแสงแดดได้ นอกจากนั้นการถ่ายภาพงานศิลป์ที่ใช้เวลานาน การถ่ายภาพนาฬิกาแรกของชั่วโมงแรก แสงอาจจะเป็นอย่างหนึ่ง แต่นาทีสุดท้ายของชั่วโมงสุดท้ายของการถ่าย แสงแดดอาจจะเปลี่ยนไปแล้ว
4. ใช้ไฟเดย์ไลท์ (Day Light) ไฟเดย์ไลท์มีหลายแบบ สมัยใหม่นิยมใช้หลอด compact หลอดตะเกียบ ให้แสงคูดี แต่ต้องใช้หลอดจำนวนมาก จึงจะเกลี่ยแสงให้ทั่วทั้งภาพได้ เพราะภาพเขียนมีขนาดใหญ่
5. ใช้ไฟเดย์ไลท์ ไฟเดย์ไลท์ 500 วัตต์ หลอดน้ำเงิน ใช้โคมไฟกระจายแสงขนาดใหญ่สามารถให้แสงสว่างทั่วทั้งภาพได้ดี มีความเหมาะสมในการทำงานถ่ายภาพจิตรกรรม แต่ข้อเสียคือ ร้อนมาก ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานนาน ๆ

ขั้นตอนการทำงาน

กรณีภาพนั้นมีขนาดใหญ่มาก เช่นมีขนาด ใหญ่กว่า 8"x10"

1. วางภาพกับพื้นที่ราบเรียบ ควรรองด้วยกระดาษสีขาว หรือสีดำ ตามต้องการ (กรณีต้องการฉากพื้นขาว) หรือผ้าสักหลาดสีเข้ม หรือสีอ่อน ในความเห็นส่วนตัวผู้เขียนชอบสีดำกับเทา วางสีให้ติดกับสีโดยรวมของภาพเขียนนั้น ๆ ผ้าสักหลาด จะสะท้อนสีได้ดีกว่า
2. จัดแท่น copy และตัวจับยึดกล้องให้แน่นหนาและมั่นคง กล้องใช้สายลั่นไกชัตเตอร์
3. โคมไฟทำมุม 45 องศา กระจายแสงทั่วทั้งภาพ
4. ถ้าไม่ใช้ไฟ ก็ให้แสงเข้าด้านข้าง และด้านหน้า อย่าให้แสงเข้าทางด้านหลัง

5. ถ้าภาพไม่เรียบให้ใช้ วัตถุหนักๆ ทับบุ่มกระดาษหรือใช้กระจกด้านตัดแสง
6. เลือกค่า ความไวแสงที่ ISO 100 กล้องและเลนส์ ใช้เลนส์มาโคร เปิด F-stop ที่ 11 กล้องเลือกโหมด M หรือ A แล้วแต่ชอบและถนัด ในงานนี้ เลือก A F-stop ที่ 16
7. การตั้งค่าคุณภาพของกล้องดิจิทัล ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของผู้ถ่ายภาพว่าต้องการนำไปทำอะไร ถ้าเป็นงานสำคัญและคุณภาพของกล้องสูงสามารถสั่งงานได้ ให้ถ่ายภาพเป็น Raw และ jpeg
8. งานปฏิบัตินี้ถ่าย Raw และ jpeg ตั้งค่าระบบวัดแสงแบบ matrix ค่าชดเชยแสง 0
9. พบว่าภาพที่ได้จาก Raw ไฟล์ มีเนื้อมากกว่าภาพที่ได้จาก jpeg

เตรียมกล้องและไฟ

ไฟทำมุม 45 องศา และกล้องยึดติดกับแท่น copy

ต้องดูให้มั่นคงแข็งแรงจริง

ใช้ไฟ Day-Light 500 w. อยู่ห่างจากภาพ 3-5 ฟุต ขึ้นอยู่กับขนาดของภาพ

จัดมุมของภาพให้เหมาะสม

ปรับมุมกล้องและจัดวางภาพ

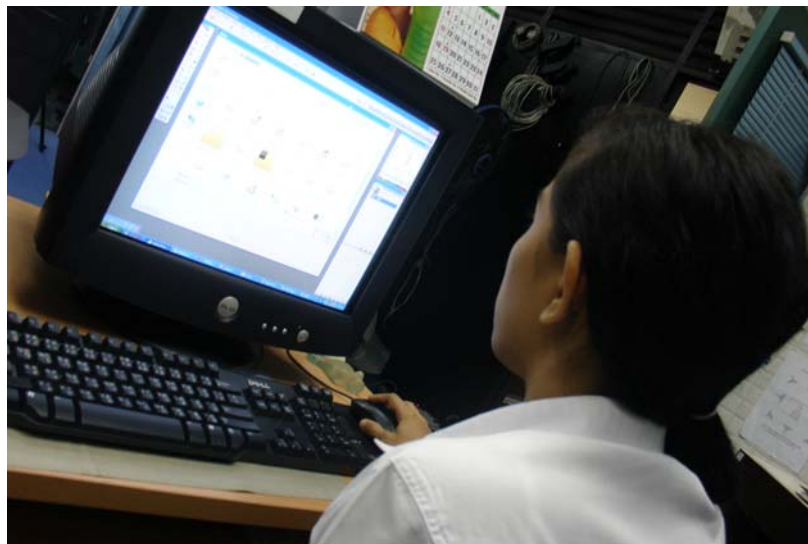
ถ่ายภาพ ตรวจสอบภาพที่ปรากฏ

ภาพปรากฏบนจอ LCD

ถอด CF ออก

รูปภาพที่ปรากฏในคอมพิวเตอร์ ปรับแก้ไขตามต้องการ

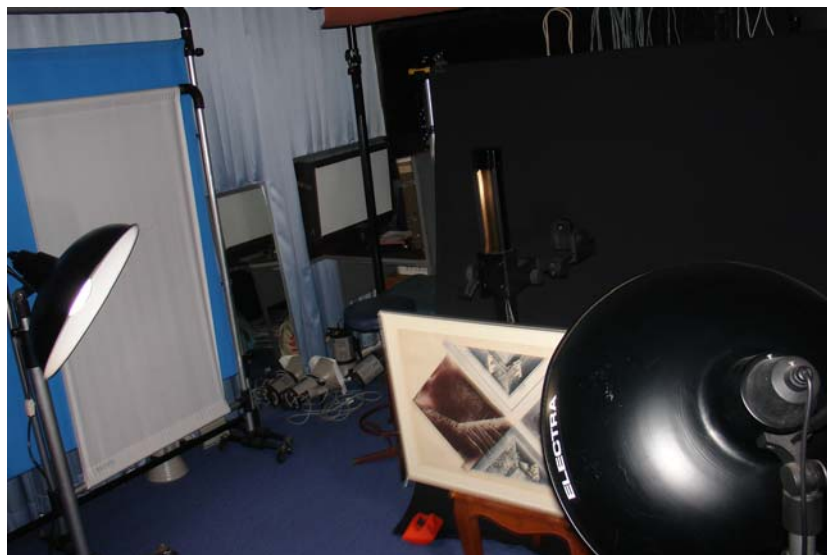
ขั้นตอนการทำงาน

กรณีภาพนั้นมีขนาดใหญ่พิเศษ เช่น มีขนาดใหญ่กว่า 1ม. x1.20ม. ใช้ห้อง studio และขาตั้งกล้องขนาดใหญ่พิเศษและทำมาสก์ดำกั้นระหว่างกล้องกับภาพถ่ายและถ่ายโดยวิธีปกติ

1. วางภาพพิงกับผนังพื้นที่ราบเรียบตั้งระดับสูงต่ำ ตามต้องการ
2. ใช้ขาตั้งกล้อง และควรใช้สายลั่นไกชัตเตอร์
3. โคมไฟทำมุม 45 องศา กระจายแสงทั่วทั้งภาพให้แสงเข้าด้านข้าง และด้านหน้าระวัง อย่าให้แสงเข้าทางด้านหลัง
4. เลือกค่า ความไวแสงที่ ISO 100 กล้องและเลนส์ ใช้เลนส์มาโคร เปิด F-stop ที่ 11 กล้องเลือกโหมด M หรือ A แล้วแต่ชอบและถนัด ในงานนี้ เลือก A F-stop ที่ 16
5. กล้องช้อนอยู่หลังฉากสีดำ จึงเป็นโรงกั้นระหว่างกล้องและผู้ถ่ายภาพ กับภาพที่จะถ่าย โพล์ออกมาแต่ตัวกระบอกเลนส์
6. จัดภาพบนฉากรับภาพให้ได้ระนาบ โดยดูจากช่องมองภาพ วัดแสงปกติ สังเกตการสะท้อนแสงที่ปรากฏในภาพ อาจต้องปรับมุมไฟตามความเหมาะสม
7. ควรถ่ายภาพในสถานที่ที่สามารถควบคุมแสงได้ดี เช่น ในห้องสตูดิโอถ่ายภาพ ไม่ควรให้มีแสงใดใดมารบกวนการถ่ายภาพ

เตรียมกล้อง ไฟ จัดมุม ระยะ ระหว่างกล้องและภาพที่จะถ่ายให้เหมาะสม

ตั้งภาพเขียนให้ตั้งฉากกับกล้องที่จะถ่าย

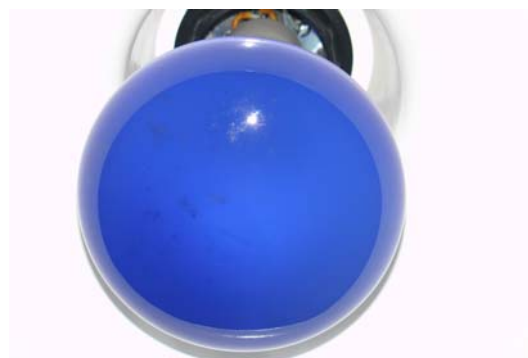

กล้องอยู่หลังจาก ด้านหน้าโพล์แต่เลนส์

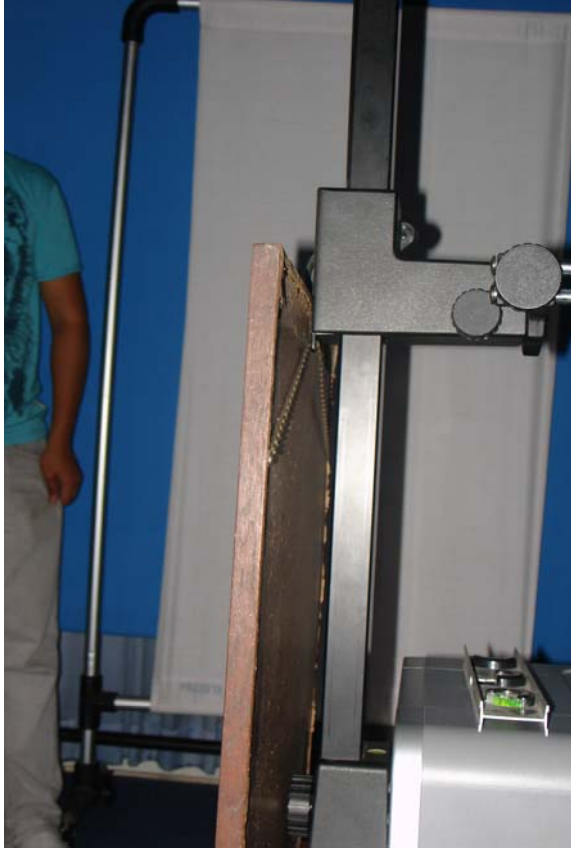

ภาพเขียนถูกยึดแน่นอย่างมั่นคง

ใช้โคมไฟ Day-Light 500 w. 2 ช่าง

กรอบรูปตั้งฉากให้ได้ระดับที่เหมาะสม

เล็ง - แก้วใจ

ปรับรูปให้ได้มุม

ได้มุมภาพ มุมกล้องที่เหมาะสมแล้ว

เลนส์ลอดผ่านผ้า幔

พร้อมถ่ายภาพแล้ว